

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 5.

Vydána dne 29. ledna 1949.

Cena Kčs 3.40.

O B S A H :

10. Nařízení, kterým se provádí zákon o komunálních podnicích a vydává jejich statut (statut komunálních podniků).

10.**Vládní nařízení****ze dne 18. ledna 1949.**

kterým se provádí zákon o komunálních podnicích a vydává jejich statut (statut komunálních podniků).

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 2, odst. 2, § 19, odst. 4 a § 30 zákona ze dne 21. července 1948, č. 199 Sb., o komunálních podnicích (dále jen „zákon“):

Část první.

Úvodní ustanovení.

Právní povaha komunálních podniků.

§ 1.

(1) Komunální podniky jsou organizační útvary veřejného hospodaření pro podnikatelskou činnost svazků lidové správy. Jsou právními osobami organizovanými ve formě obdobné národním podnikům (§ 156 ústavy).

(2) Komunální podniky jsou národním majetkem v rukou svazků lidové správy (v komunálním vlastnictví obcí, okresů nebo krajů podle § 149, odst. 2 ústavy).

§ 2.

Komunální podniky mají rozšířit a prohloubit veřejné hospodářství v těch oborech, odvětvích a úsecích podnikatelské činnosti, které se pro svou povahu, menší rozsah nebo místně omezený význam lépe hodí k tomu, aby byly provozovány v rámci hospodaření svazků li-

dové správy, a organicky doplňují poslání národních podniků v hospodářském zřízení státu. Mají sloužit potřebám obyvatelstva dotčeného správního celku v souladu s hospodářskými zájmy celostátními a poskytovat přímým svazkům lidové správy.

§ 3.

Všeobecné zásady pro hospodaření komunálních podniků.

(1) Komunální podniky budtež vedeny podle zásad obchodního podnikání, pokud to není vyloučeno z důvodu veřejného zájmu, jemuž podnik slouží (§ 19, odst. 1 zákona). Zachovávání zásad obchodního podnikání nechtě se děje s přihlédnutím k zájmům a potřebám obyvatelstva dotčeného území a v souladu s jednotným hospodářským plánem.

(2) Provozování komunálních podniků podle zásad obchodního podnikání nesmí být na újmu plnění správních úkolů uložených národním výborům.

Část druhá.

Organisace komunálních podniků.**Díl I. Majetkové podstaty pro zřízení komunálních podniků.**

(K §§ 2 až 6 zákona.)

Oddíl 1. Druhy majetkových podstat.**§ 4.**

Komunální podniky lze zřídit:

a) z majetku (majetkových podstat dotčeného svazku lidové správy, jež tento svazek má nebo jakýmkoli způsobem nabude

(koupí, směnou, vyvlastněním, přidělem konfiskovaného majetku, darem a pod.),

b) ze znárodněného majetku (znárodněných majetkových podstat) přenechaného podniku lidové správy podle předpisů o znárodnění a

c) z majetku (majetkových podstat) jiných subjektů věnovaného přímo ke zřízení komunálního podniku.

Oddíl 2. Zřízení komunálních podniků z majetku svazků lidové správy.

§ 5.

Rozdělení majetku.

Majetek svazku lidové správy se dělí pro účely zřizování komunálních podniků na

- a) majetek podnikový,
- b) majetek správní a
- c) majetek smíšené povahy.

§ 6.

Podnikový majetek.

(1) Za podnikový majetek se považuje majetková podstata (soubor majetkových podstat), která, nejsou určena k tomu, aby jí národní výbor plnil správní úkoly,

- a) je prostředkem hospodářského podnikání (výroby, obchodu, poskytování služeb),
- b) slouží k dosažení zisku a

c) tvoří hospodářsky organizovanou jednotku.

(2) Za podnikový majetek svazků lidové správy jest považovat zejména jejich podniky živnostenské (na př. hotely, restaurace, kavárny, hostince, cihelny, lomy, pískovny, pily, stavební podniky, pohřební ústavy, řemeslné podniky, továrny, dopravní podniky, obchodní podniky, plakátovací podniky) a obdobné podniky sloužící vlastním potřebám svazků lidové správy.

§ 7.

Správní majetek.

Správním majetkem je majetek svazku lidové správy, který je přímo určen k tomu, aby jím národní výbor plnil správní úkoly, jako na př. kancelářské budovy národního výboru a jejich zařízení, dopravní prostředky sloužící potřebám úřadu, knihovny, školní budovy, školní hřiště, zařízení sociální péče (jesle, útulky, domovy, zotavovny), veřejný statek (náměstí, ulice, silnice, mosty) a vodohospodářské stavby (retenční nádrže, jezvy)

§ 8.

Majetek smíšené povahy.

(1) Smíšené povahy je takový majetek svazku lidové správy, jímž národní výbor vedle podnikatelské činnosti plní také správní úkoly. Jsou to zpravidla podniky, ústavy nebo zařízení určené k tomu, aby sloužily potřebám celku, při nichž však není zcela vyloučen zájem na zisku, jako na př. očištné lázně, koupaliště, veřejné vodovody, krematoria, podniky na čištění města, tržnice a spalovny.

(2) Majetkové podstaty, které se zpravidla u svazků lidové správy jeví jako majetek správní, mohou se při složitější hospodářské organizaci u některého svazku lidové správy jevit jako majetek smíšené povahy (na př. hřbitovy, zařízení pro udržování silnic, mostů, sadů, vodohospodářských staveb, školních zahrad a hřišť, čisticí stanice odpadních vod a veřejné mostní váhy).

§ 9.

Předpoklady pro zřízení komunálního podniku z majetku svazku lidové správy.

(1) Pokud není v odstavcích 2 a 3 stanovena výjimka, buď z podnikového majetku, který je již ve vlastnictví svazku lidové správy, zřízen komunální podnik do 60 dnů ode dne vyhlášení tohoto nařízení. Z podnikového majetku, jehož svazek lidové správy nabude za účinnosti tohoto nařízení, buď zřízen komunální podnik, po případě buď takový majetek do komunálního podniku začleněn do 60 dnů ode dne nabytí.

(2) Zákon se podle jeho § 32 nevztahuje na zemědělské a lesní podniky (půdu). O tom, zda jde o takový podnik (půdu), rozhodne v případě pochybností ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem zemědělství na žádost dotčeného svazku lidové správy, po případě z podnětu dohlédacího národního výboru nebo z moci úřední.

(3) Z dosahu zákona se vyjímá podnikový majetek nepatrného rozsahu, který, ať sám o sobě nebo ve spojitosti s dalšími majetkovými podstatami, není způsobit k tomu, aby byl spravován jako komunální podnik. V pochybnostech rozhodne dohlédací národní výbor (úřad) na žádost dotčeného národního výboru, po případě z moci úřední podle § 7. odst. 2 nebo 3 zákona.

(4) Majetek smíšené povahy, kterým národní výbor plní vedle podnikatelské činnosti také úkoly veřejné správy, může být spravován formou komunálního podniku.

a) jde-li o podnik, u něhož převažuje podnikatelská činnost a zájem na zisku, nebo

b) jde-li o podnik, ústav nebo zařízení, které mohou být vzhledem k svému úkolu hospodárně provozovány formou komunálního podniku.

(5) Ke spravování majetku smíšené povahy formou komunálního podniku je třeba souhlasu ministerstva vnitra. Ministerstvo vnitra může v dohodě s ministerstvem financí dát tento souhlas pro určité druhy majetkových podstat hromadně vyhláškou v úředním listě.

(6) Ze správního majetku nebud'těž zřizovány komunální podniky. Správní majetek může být začleněn do komunálního podniku za podmínek odstavce 4, písm. b). Ustanovení odstavce 5 platí obdobně.

Oddíl 3. Zřízení komunálních podniků ze znárodněného majetku.

§ 10.

Byl-li znárodněný majetek přenechán podniku lidové správy (§ 4, odst. 1 zákona), nepřechází vlastnictví k němu ná dotčený svazek lidové správy, nýbrž přímo na podnik. Jde přitom o účelový majetek, jehož může svazek lidové správy použít pouze ke zřízení komunálního podniku nebo k tomu, že ho začlení do takového podniku. Ustanovení § 9, odst. 1 platí obdobně.

Oddíl 4. Zřízení komunálních podniků z majetku jiných subjektů.

§ 11.

Věnuje-li jiný subjekt majetek ke zřízení komunálního podniku, může ho převést na dotčený svazek lidové správy; neučiní-li tak, platí obdobně ustanovení § 10.

Díl II. Druhy komunálních podniků.

§ 12.

Přehled druhů komunálních podniků.

(1) Podle komunálního vlastníka podniku se rozeznávají:

- a) komunální podniky obecní (městské),
- b) komunální podniky okresní,
- c) komunální podniky krajské.

(2) Podle počtu komunálních vlastníků se rozeznávají:

- a) komunální podniky individuální a
- b) komunální podniky společné.

(3) Podle rozsahu podnikání se rozeznávají:

- a) komunální podniky jednoduché a
- b) komunální podniky sdružené.

§ 13.

Komunální podniky individuální a společné.

(K § 13 zákona.)

(1) Komunální podniky se zřizují zpravidla jako podniky patřící jednomu svazku lidové správy (komunální podniky individuální).

(2) Dva nebo více svazků lidové správy téhož stupně se může sdružit ke společnému provozování komunálního podniku. Statutární město, na Slovensku město (obec) se zřízeným magistrátem, může se sdružit ke společnému provozování téhož komunálního podniku buď s jinou obcí nebo s okresem, nikoliv však s oběma zároveň.

(3) Společný komunální podnik může být zřízen tehdy, má-li sloužit společným potřebám všech zúčastněných svazků lidové správy nebo jejich obyvatelstva, nebo lze-li společným provozem účelněji využít přírodních zdrojů, výrobků, surovin, nemovitostí nebo pracovních sil, jež jsou na územích dotčených svazků lidové správy.

(4) Společný komunální podnik je ve společném komunálním vlastnictví (spoluvlastnictví) dotčených svazků lidové správy (§ 19).

§ 14.

Komunální podniky jednoduché a sdružené.

(1) Svazek lidové správy sdružuje zpravidla v jeden komunální podnik hospodářské jednotky (závody) s příbuzným předmětem podnikání (sdružený komunální podnik).

(2) Sdružený komunální podnik může být zřízen též z hospodářských jednotek (závodů) s různým druhem podnikání, mohou-li se vzájemně doplňovat svými výrobky nebo službami nebo lze-li tímto organizačním spojením účelně využít zdrojů surovin nebo energie, služeb, výrobků, polotovarů, odpadků nebo přebytků. Takové sdružené podniky lze označit jako „kombinát“ s uvedením převládajícího druhu podnikání (na př. stavební kombinát). Hospodaření jednotlivých závodů téhož kombinátu je hutno zachytit v řádně vedeném podnikovém účetnictví. Zejména bud'těž účetně zachycovány dodávky a služby poskytované jiným závodům téhož kombinátu.

(3) I když nejsou splněny předpoklady odstavce 2, lze výjimečně zřídit sdružený komunální podnik z hospodářských jednotek s různým druhem podnikání, není-li jejich samostatné provozování hospodářsky únosné pro malý rozsah, kapacitu, počet zaměstnanců nebo pro jiný podobný důvod.

(4) Komunální podniky s jediným předmětem podnikání (jednoduché komunální podniky) lze zřizovat jen tehdy, jde-li o hospodářskou jednotku, v níž lze provozního zařízení, zdrojů surovin, pracovních sil a správního aparátu plně využít tak, aby oddělení a samostatný provoz byl hospodářsky únosný. Má-li svazek lidové správy více hospodářských jednotek (závodů) s tímž předmětem podnikání, buďtež spojeny v jediný komunální podnik, ledaže by tomu bránily vážné důvody hospodářské účelnosti.

Díl III. Řízení při vytvoření komunálních podniků.

§ 15.

Podnět ke zřízení komunálního podniku.

Komunální podnik může být zřízen

- a) z vlastního podnětu národního výboru dotčeného svazku lidové správy nebo
- b) na výzvu dohlédacího národního výboru (úřadu) nebo
- c) rozhodnutím dohlédacího národního výboru (úřadu).

§ 16.

Zřízení komunálního podniku z vlastního podnětu národního výboru.

(K § 7, odst. 1 zákona.)

(1) Komunální podnik se zpravidla zřizuje usnesením národního výboru dotčeného svazku lidové správy z jeho vlastního podnětu.

(2) Usnesení národního výboru o zřízení komunálního podniku vyžaduje zachování týchž náležitostí jako usnesení ve věcech rozpočtových. Zároveň se tímto usnesením stanoví i znění základací listiny. Toto usnesení lze napadati odvoláním stejně jako usnesení rozpočtu dotčeného svazku lidové správy.

(3) Usnesení národního výboru podle odstavce 2 vyžaduje k své platnosti schválení dohlédacího národního výboru (úřadu).

(4) Ustanovení odstavců 1 až 3 platí obdobně též o zřízení odštěpného (vedlejšího) závodu komunálního podniku, o začlenění dalších majetkových podstat do komunálního podniku a o zvýšení nebo snížení jeho kmenového jmění.

§ 17.

Zřízení komunálního podniku na výzvu dohlédacího národního výboru (úřadu).

(K § 7, odst. 3, větě první zákona.)

(1) Jsou-li splněny zákonné předpoklady pro zřízení komunálního podniku a národní výbor se na něm neusnese, vyzve ho dohlédací, po případě vyšší dohlédací národní výbor (úřad), aby tak učinil do tří měsíců. Ustanovení § 16, odst. 2 až 4 platí i zde. Nejde-li o rozhodnutí ministerstva vnitř, může se národní výbor z něho odvolat.

(2) Národní výbor je povinen zřídit komunální podnik do tří měsíců ode dne, kdy rozhodnutí o výzvě nabylo právní moci.

§ 18.

Zřízení komunálního podniku rozhodnutím dohlédacího národního výboru (úřadu).

(K § 7, odst. 3, větě druhé zákona.)

(1) Nevyhoví-li národní výbor dané výzvě ke zřízení komunálního podniku do tří měsíců ode dne, kdy nabyla právní moci, zřídí dohlédací národní výbor (úřad) komunální podnik vlastním rozhodnutím do dalších tří měsíců, při čemž zároveň stanoví znění základací listiny.

(2) Rozhodnutí dohlédacího národního výboru (úřadu) buď vyhlášeno stejným způsobem, jako se vyhlášují rozpočtová usnesení dotčeného národního výboru, a mohou je napadnouti odvoláním — nejde-li o rozhodnutí ministerstva vnitř — osoby, které by byly oprávněny podat odvolání proti usnesení o rozpočtu dotčeného svazku lidové správy. Odvolací právo přísluší i dotčenému národnímu výboru.

§ 19.

Zvláštní ustanovení o zřizování společných komunálních podniků.

(1) Společný komunální podnik se zřizuje dohodou národních výborů zúčastněných svazků lidové správy. Dohoda zúčastněných národních výborů se uskutečňuje jejich souhlasnými usneseními.

(2) V dohodě o zřízení společného komunálního podniku se též stanoví, jaký majetek každý ze zúčastněných svazků lidové správy vnáší do společného komunálního podniku, jakými částkami se tento majetek oceňuje, jaké jsou spoluvlastnické podíly na společném komunálním podniku, jaká je jeho společná správa, jakým jednacím řádem se společný správní orgán řídí, jak se zúčastněné svazky lidové správy podílejí na zisku, po případě na ztrátě podniku, za jakých okolností mohou zúčastněné národní výbory žádat zrušení společného komunálního podniku a jak se mezi ně rozdělí případný likvidační přebytek.

(3) O zřízení společného komunálního podniku se pořídí společná zakládací listina (§ 21).

(4) Dohodu podle odstavce 1 schvaluje a další úkoly dohlédacího národního výboru vykonává národní výbor (úřad), který je nejbližše společně nadřízen zúčastněným svazkům lidové správy.

(5) Dohlédací národní výbor (úřad) může vyzvat národní výbory dvou nebo více svazků lidové správy, aby zřídily společný komunální podnik, je-li takové opatření hospodářsky účelné. Ustanovení §§ 17 a 18 platí obdobně.

§ 20.

Vyhláška o zřízení komunálního podniku.

(1) Zřízení komunálního podniku vyhlásí národní výbor svazku lidové správy, v jehož vlastnictví je komunální podnik, v úředním listě. To platí i tehdy, byl-li komunální podnik zřízen rozhodnutím dohlédacího národního výboru (úřadu). Jde-li o společný komunální podnik, vyhlásí jeho zřízení onen ze zúčastněných národních výborů, v jehož obvodu je sídlo podniku.

(2) Ve vyhlášce budiž uvedeno:

a) který svazek lidové správy je komunálním vlastníkem podniku, po případě které svazky lidové správy jsou jeho komunálními spoluvlastníky;

b) jaká je jeho firma a sídlo;

c) jaký je jeho předmět podnikání;

d) kterým dnem se zřizuje.

(3) Ustanovení odstavců 1 a 2 platí obdobně o zřízení odštěpného (vedlejšího) závodu komunálního podniku. V úředním listě se vyhláší též každá změna v některém z bodů uvedených v odstavci 2.

§ 21.

Zakládací listina. (K § 8 zákona.)

(1) V zakládací listině buďtež uvedeny zejména tyto údaje:

a) Data usnesení národního výboru, jímž byl komunální podnik zřízen, a data rozhodnutí dohlédacího národního výboru (úřadu), jímž bylo jeho zřízení schváleno.

b) Údaj o tom, který svazek lidové správy je komunálním vlastníkem podniku, po případě, které svazky lidové správy jsou jeho komunálními spoluvlastníky.

c) Firma a sídlo podniku.

d) Předmět podnikání.

e) Den, kterým se komunální podnik zřizuje a kterým komunální podnik majetek přejímá.

f) Souborné označení majetkové podstaty, z níž byl podnik zřízen nebo která byla do něho začleněna. Toto označení se může stát odkazem na dřívější firmu, po případě na dřívějšího majitele.

g) Označení nemovitostí a práv k nemovitostem, z nichž se komunální podnik zřizuje nebo které se do něho začleňují, a to udáním katastrálního čísla nemovitosti a katastrálního území, o jehož pozemkovou knihu jde, po případě obdobné označení práv a oprávnění, jež jsou předmětem zápisu do jiných veřejných knih, rejstříků neb seznamů (vodní kniha, rejstřík patentní a pod.).

h) Označení kategorií oněch zaměstnanců, které ustanovuje národní výbor [§ 21, odst. 3, písm. b) zákona].

ch) Ustanovení o zastupování komunálního podniku a o znamenání firmy.

i) Ustanovení o způsobu, jak se uveřejňují účetní závěrky podniku.

(2) Zakládací listina společného komunálního podniku musí obsahovat též údaj o spoluvlastnických podílech zúčastněných svazků lidové správy a údaj o složení představenstva.

(3) Ministerstvo vnitra může vydat závazné směrnice a vzorce pro jednotné vyhotovování zakládacích listin.

§ 22.

Firma. (K § 16 zákona.)

(1) Komunální podnik je povinen užívat ve své firmě označení „komunální podnik“ v nezkráceném znění. Ve firmě budiž vhodným

způsobem naznačeno, zda jde o podnik obce, okresu či kraje. Jde-li o společný komunální podnik více svazků lidové správy, musí být tato skutečnost ve znění firmy jasně vyjádřena, aniž je však třeba, aby všechny zúčastněné svazky lidové správy byly jmenovitě uvedeny. Podle možnosti buď ve firmě naznačen i předmět podnikání.

(2) Byl-li komunální podnik zřízen ze znárodněného nebo zkonfiskovaného podniku a mluví-li pro to zvláštní důvody, zejména byla-li firma onoho dřívějšího podniku v tuzemsku nebo v zahraničních obchodních kruzích dobře zavedena, může být její znění pojato částečně nebo úplně do firmy komunálního podniku jako její součást.

Část třetí.

Působnost správních orgánů.

Oddíl 1. Organizace správy.

§ 23.

(1) Komunální podnik spravují:

1. národní výbor,
2. představenstvo, bylo-li zřízeno, a
3. správce komunálního podniku.

(2) Pomocným orgánem představenstva je sekretariát, byl-li zřízen.

(3) Správci komunálního podniku jsou podřízeni kvalifikovaný náměstek a vedoucí úředníci, pokud byli ustanoveni, a ostatní zaměstnanci.

Oddíl 2. Působnost národního výboru.

(K § 21, odst. 3 zákona.)

§ 24.

(1) Národní výbor svazku lidové správy, v jehož vlastnictví je komunální podnik, vykonává svou působnost buď přímo nebo prostřednictvím představenstva (§§ 25 až 31).

(2) Přímou vykonává národní výbor tuto působnost:

a) zřizuje komunální podnik nebo jeho odštěpný (vedlejší) závod a pořizuje základací listinu;

b) začleňuje další majetkové podstaty do komunálního podniku;

c) zvyšuje nebo snižuje kmenové jmění komunálního podniku;

d) zrušuje komunální podnik nebo jeho odštěpný (vedlejší) závod;

e) žádá o vyvlastnění soukromé majetkové účasti (§ 3 zákona);

f) zřizuje a zrušuje představenstvo komunálního podniku;

g) jmenuje a odvolává část členů představenstva (§ 27, odst. 3 a 5) a stanoví pro všechny členy představenstva odměnu za zvláštní práce (§ 27, odst. 12);

h) ustanovuje správce komunálního podniku, uzavírá s ním jménem komunálního podniku pracovní smlouvu a odvolává ho, po připadě bere na vědomí, že se vzdává funkce;

ch) jmenuje a odvolává likvidátora zrušeného komunálního podniku;

i) podává odvolání proti rozhodnutím dohlédacího národního výboru (úřadu), jež se týkají věcí jeho přímé působnosti ve věcech komunálních podniků.

(3) Ostatní svou působnost vykonává národní výbor přímo jen tehdy, nebylo-li zřízeno představenstvo. Jest to působnost, kterou toto nařízení nebo jiné předpisy vyhražují ve věcech komunálních podniků národnímu výboru dotčeného svazku lidové správy jako vlastníka a provozovatele komunálního podniku. Zejména mu náleží v takových případech (§ 21, odst. 3 zákona):

a) ustanovovati a odvolávati kvalifikovaného náměstka pro vedení podniku podle živnostenských nebo jiných předpisů;

b) po slyšení správce ustanovovati a odvolávati vedoucí úředníky podniku v rozsahu stanoveném v základací listině a rozhodovati o jejich osobních věcech;

c) po slyšení správce udělovati a odvolávati prokuru nebo obchodní plnou moc;

d) usnášeti se na právních jednáních, jež vyžadují vyššího schválení (§ 19, odst. 5 zákona);

e) schvalovati zásady pro organizaci podniku a usnášeti se na podnikovém (provozním) plánu;

f) dozírati na provoz podniku;

g) usnášeti se o podnikovém rozpočtu a účetní závěrce podniku;

h) schvalovati výroční zprávu o provozu podniku.

(4) Národní výbor je oprávněn vyhradit svému přímému předběžnému schválení opatření správce komunálního podniku [§ 21, odst. 4, písm. b) zákona], i když bylo zřízeno představenstvo.

Oddíl 3. Představenstvo.

(K § 22 zákona.)

§ 25.**Předpoklady zřízení představenstva.**

(1) Národní výbor může zřídit představenstvo komunálního podniku.

(2) Má-li svazek lidové správy více komunálních podniků, zřídí národní výbor zpravidla jen jediný (společný) představenstvo pro všechny tyto podniky. Dvě nebo více představenstev může národní výbor zřídit se souhlasem dohlédacího národního výboru (úřadu) jen za předpokladu, že podnik nebo podniky, o něž jde, jsou mimořádného rozsahu, zejména mají-li několik závodů a zaměstnávají-li značný počet osob.

(3) Pro jeden komunální podnik lze zřídit představenstvo jen, jde-li o podnik mimořádného rozsahu, zejména má-li několik závodů a zaměstnává-li značný počet osob, nebo jde-li o jediný komunální podnik dotčeného svazku lidové správy, který zaměstnává značný počet osob.

(4) Představenstvo nebudiž zřizováno tam, kde vzhledem k rozsahu komunálního podniku mohou orgány národního výboru příslušné podle obecných předpisů obstarávat jeho úkoly bez mimořádného zatížení.

(5) Vyšší dohlédací národní výbor (úřad) může národnímu výboru uložit zřízení představenstva, má-li dotčený svazek lidové správy jeden nebo více komunálních podniků, jejichž správa mimořádně zatěžuje orgány národního výboru příslušné podle obecných předpisů.

§ 26.**Působnost představenstva.**

(1) Představenstvo komunálního podniku vykonává jménem národního výboru jeho působnost stanovenou v § 21, odst. 3 zákona (§ 24, odst. 3). Stejně vykonává též ostatní působnost, kterou toto nařízení nebo jiné předpisy vyhrazují ve věcech komunálních podniků národnímu výboru dotčeného svazku lidové správy jako vlastníka a provozovatele komunálního podniku, pokud není výslovně stanoveno, že ji národní výbor nemá vykonávat prostřednictvím představenstva.

(2) V případech, kde národní výbor vykonává působnost ve věcech komunálního podniku přímo, podává mu představenstvo návrhy a dobrá zdání. To platí zejména též

o oněch opatřeních, jichž schválení si národní výbor vyhradil.

(3) Není důvodem neplatnosti, učinil-li národní výbor rozhodnutí nebo opatření přímo, ač je mělo učinit jeho jménem představenstvo.

§ 27.

Složení představenstva a právní poměry jeho členů.

(1) Představenstvo se skládá z předsedy a z dalších tří volených členů a jejich náhradníků.

(2) Předsedou představenstva je onen člen národního výboru, do jehož působnosti patří věci komunálních podniků.

(3) Dva členy představenstva a dva náhradníky volí a odvolává národní výbor podle předpisů o volbě komisí národního výboru. Z nich aspoň jeden člen a jeden náhradník musí být členy národního výboru a aspoň jeden člen a jeden náhradník musí mít odborné znalosti nebo zkušenosti v podnikovém hospodaření.

(4) Jednoho člena představenstva a jednoho náhradníka volí a odvolávají zaměstnanci podniku (podniků) ze svého středu. Způsob volby a odvolávání upraví vyhláškou v Úředním listě ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem sociální péče.

(5) Národní výbor může se schválením dohlédacího národního výboru (úřadu) zřídit představenstvo skládající se z předsedy a z dalších šesti volených členů a jejich náhradníků. V takovém případě volí a odvolává dva členy představenstva a dva náhradníky národní výbor, při čemž aspoň dva členové a dva náhradníci musí být členy národního výboru a dva členové a dva náhradníci musí mít odborné znalosti nebo zkušenosti v podnikovém hospodaření. Dva členy a dva náhradníky volí a odvolávají zaměstnanci podniku (podniků) ze svého středu, při čemž aspoň jeden člen a jeden náhradník musí mít odborné znalosti nebo zkušenosti v podnikovém hospodaření. Ostatní ustanovení o složení představenstva platí i tu.

(6) Za člena představenstva (náhradníka) nemůže být zvolen:

- a) kdo není volitelný do národního výboru,
- b) správce komunálního podniku,

c) příbuzný správce komunálního podniku v přímé linii vůbec, jeho sourozenec, manžel nebo osoba s ním sešvazčená do druhého stupně,

d) člen (náhradník) dohlédacího národního výboru,

e) osoba vykonávající činnost, jež je v rozporu se zájmy komunálního podniku.

(7) O vykonání volby představenstva je třeba vyrozumět dohlédací národní výbor (úřad). Volba proti ustanovení odstavce 6 je neplatná. Rozhodnutí o neplatnosti vydá dohlédací národní výbor (úřad) z moci úřední nebo na dožádání dotčeného národního výboru, komunálního podniku nebo osoby, které se věc týká. Dohlédací národní výbor (úřad) může z moci úřední nebo na dožádání národního výboru, komunálního podniku nebo osoby, které se věc týká, již předem rozhodnout o tom, zda vykonávání určité činnosti je v rozporu se zájmy komunálního podniku [odstavec 6, písm. e)].

(8) Nastane-li mezi členem představenstva (náhradníkem) a správcem komunálního podniku některý z poměrů uvedených v odstavci 6, písm. c) a nevzdá-li se správce do tří dnů ode dne, kdy se tak stalo, své funkce, zaniká funkce dotčeného člena představenstva (náhradníka). Rovněž zaniká funkce onoho člena představenstva (náhradníka), v jehož osobě nastane některá z okolností uvedených v odstavci 6 pod písm. a), b), d) nebo e). O tom, že jeho funkce zanikla, rozhodne z moci úřední nebo na dožádání (odstavec 7) dohlédací národní výbor (úřad), v případě odstavce 6, písm. d) vyšší dohlédací národní výbor (úřad).

(9) Před nastoupením funkce složí každý člen představenstva (náhradník) do rukou předsedy národního výboru slib, že bude řádně plnit své povinnosti a v souladu se zájmy jednotného hospodářského plánu dbát zájmů svazku lidové správy a komunálního podniku (komunálních podniků).

(10) Představenstvo si v první schůzi zvolí ze svých členů, kteří jsou členy národního výboru, předsedu a náměstka.

(11) Za členy představenstva zvolené národním výborem nastupují náhradníci zvolení národním výborem. Za členy představenstva zvolené zaměstnanci nastupují náhradníci zvolení zaměstnanci. O zastupování členů představenstva a o nastupování náhradníků platí jinak obdobně příslušná ustanovení předpisů o členech a náhradnících národního výboru. Člen představenstva, který je členem národního výboru, ztrácí svou funkci, přestane-li býti členem národního výboru. Skončilo-li funkční období národního výboru nebo byl-li národní výbor rozpuštěn, vede dosavadní představenstvo správu dále, dokud se neujme funkce představenstvo nové.

(12) Členům představenstva přísluší náhrada výloh spojených s výkonem funkce a

náhrada za ztrátu času obdobně podle předpisů o náhradách příslušejících členům komisí národních výborů. Národní výbor může se schválením dohlédacího národního výboru (úřadu) přiznat členům představenstva odměnu za zvláštní práce, které přesahují rozsah běžné činnosti představenstva. Náklady na náhradu výloh a náhradu za ztrátu času i na odměny za zvláštní práce rozvrhne národní výbor mezi zúčastněné komunální podniky.

§ 28.

Poměr představenstva k národnímu výboru.

(1) Předseda představenstva je povinen podávat národnímu výboru pravidelné, nejméně čtvrtletní zprávy o stavu komunálních podniků a o dosažených hospodářských výsledcích. Národní výbor si může kdykoliv vyžádat zprávu zvláštní.

(2) Národní výbor může dáti představenstvu závazné směrnice pro vedení správy komunálních podniků, po případě i závazné pokyny v jednotlivých případech.

(3) Národní výbor může kterékoli usnesení představenstva, z něhož třetí osoby ještě nenabýly práv, zrušit a nahradit svým usnesením.

(4) Členové představenstva jsou národnímu výboru osobně odpovědní za řádný výkon svých funkcí. Poruší-li své povinnosti člen představenstva zvolený národním výborem, národní výbor ho odvolá. Poruší-li své povinnosti člen představenstva zvolený zaměstnanci, požádá dotčený národní výbor, aby ho odvolal dohlédací národní výbor (úřad). Z rozhodnutí dohlédacího národního výboru, jímž nebylo žádosti vyhověno, může se dotčený národní výbor odvolat. Z rozhodnutí, jímž žádosti bylo vyhověno, může se odvolat dotčený člen představenstva.

§ 29.

Jednání a usnášení představenstva.

(1) Představenstvo se usnáší ve sboru. Je schopno se usnášet, je-li přítomna nadpoloviční většina členů. Platné je usnesení, hlasovala-li pro návrh většina přítomných členů. Při rovnosti hlasů je přijat návrh, pro nějž hlasoval předseda.

(2) Schůze představenstva svolává předseda podle potřeby, nejméně však jednou měsíčně. Je povinen svolat schůzi do 8 dnů, žádá-li o to kterýkoliv člen představenstva, národní výbor nebo správce komunálního podniku, uváděje předmět jednání.

(3) Do schůze představenstva budiž zván správce komunálního podniku, o jehož věci se jedná. Ve schůzi má hlas poradní. Předseda může podle potřeby přizvat do schůze zaměstnance komunálních podniků nebo jiné odborníky, při čemž i tyto osoby mají hlas poradní.

(4) Výjimečně může předseda představenstva dáti některou věc rozhodnout per rollam. V tom případě je nutno, aby se hlasování účastnili všichni členové představenstva (jejich náhradníci) a aby usnesení bylo jedno-
myslné.

(5) Usnesení představenstva vykoná předseda nebo jiný člen, jež představenstvo vý-
konem pověří. Za představenstvo podpisuje předseda a jeden člen představenstva.

(6) Ministerstvo vnitra vydá, přihlížejíc k zásadám stanoveným v předpisech o jed-
nání sborových složek národních výborů, vy-
hláškou v Úředním listě podrobné předpisy o jednání představenstva.

Zvláštní ustanovení pro předsta-
venstva společných komunálních
podniků.

§ 30.

(1) Pro společný komunální podnik buď
vždy zřízeno představenstvo. Jsou-li tytéž
svazky lidové správy spoluvlastníky více spo-
lečných komunálních podniků, buď pro ně
zpravidla zřízeno představenstvo jediné.

(2) Počet členů představenstva společného
komunálního podniku se stanoví dohodou zú-
častněných národních výborů (§ 19) tak, aby
byl dělitelný třemi.

(3) Dvě třetiny členů a náhradníků vysí-
lají zúčastněné národní výbory v dohodnutém
poměru. Každý ze zúčastněných národních
výborů může kdykoli odvolat zástupce (člena,
náhradníka), jež vyslal, a nahradit ho ji-
ným. Vysílá-li zúčastněný národní výbor jen
jednoho zástupce (člena neb náhradníka), bu-
diž to vždy člen národního výboru, který má
odborné znalosti nebo zkušenosti v podnikov-
ém hospodaření. Vysílá-li více zástupců, pak
aspoň polovina musí být členy národního vý-
boru a aspoň polovina musí mít odborné zna-
losti nebo zkušenosti v podnikovém hospo-
daření.

(4) Jednu třetinu členů (náhradníků) volí
zaměstnanci podniku (podniků) ze svého stře-
du. Aspoň polovina z celkového počtu členů

a náhradníků volených zaměstnanci musí mít
odborné znalosti nebo zkušenosti v podnikov-
ém hospodaření.

(5) Představenstvo společného komunálního
podniku si v první schůzi za předsednictví
nejstaršího člena zvolí předsedu a jeho ná-
městka (náměstky); mohou jimi být jen čle-
nové některého ze zúčastněných národních
výborů.

(6) Pokud v odstavcích 1 až 5 není stano-
veno jinak, platí ustanovení § 27 též pro
představenstvo společných komunálních pod-
niků.

§ 31.

(1) U společného komunálního podniku vy-
konává představenstvo působnost, která při
správě komunálního podniku přísluší národ-
nímu výboru, jménem všech zúčastněných ná-
rodních výborů. Národní výbory činí přímo
pouze opatření uvedená v § 24, odst. 2, písm. a)
až g). K těmto opatřením je třeba dohody
zúčastněných národních výborů.

(2) Představenstvo společného komunálního
podniku je povinno neprodleně sdělovat svá
usnesení zúčastněným národním výborům.
Má-li některý ze zúčastněných národních vý-
borů za to, že usnesení představenstva ohro-
žuje nebo poškozuje důležité zájmy společ-
ného komunálního podniku, může věc před-
ložit k rozhodnutí dohlédacímu národnímu
výboru (úřadu). Zároveň to oznámí předsta-
venstvu, které musí vyčkat s provedením usne-
seného opatření, ledaže by mělo za to, že by
jeho neprovedením vznikla těžce napravitelná
újma. Dohlédací národní výbor (úřad) roz-
hodne o věci a vyrozumí představenstvo a zú-
častněný národní výbor do 8 dnů. Neučiní-li
tak, jest míti za to, že souhlasí s usnesením
představenstva.

(3) U společného komunálního podniku po-
dává předseda představenstva zprávy (§ 28,
odst. 1) všem zúčastněným národním výbo-
rům. Právo dát představenstvu společného
komunálního podniku závazné směrnice a po-
kyny nebo zrušit jeho usnesení (§ 28, odst. 2
a 3) vykonávají zúčastněné národní výbory
společně. Nedojde-li o tom k dohodě, může
každý ze zúčastněných národních výborů
předložit věc dohlédacímu národnímu výboru
(úřadu) k rozhodnutí.

(4) O svolání schůze představenstva spo-
lečného komunálního podniku (§ 29, odst. 2)
může žádat též kterýkoli ze zúčastněných ná-
rodních výborů.

Oddíl 4. Správce komunálního podniku.

(K §§ 20 a 21 zákona.)

§ 32.**Působnost správce.**

(1) Správce komunálního podniku vede věci běžného provozu podniku a činí všechna rozhodnutí a opatření v jeho správě, jež nejsou vyhrazena národnímu výboru.

(2) Správce zastupuje komunální podnik navenek. Je oprávněn ke všem soudním i mimo-soudním úkonům, které souvisí s provozováním podniku a nejsou zákonem výslovně vyhrazeny národnímu výboru (§ 21, odst. 3 zákona). Omezení tohoto oprávnění nemá účinku vůči třetím osobám. Zejména mu přísluší:

a) přijímat a propouštět zaměstnance podniku a rozhodovat o jejich osobních věcech s výjimkou vedoucích úředníků podniku v rozsahu stanoveném v zakládací listině;

b) předem se vyjadřovat k ustanovení nebo odvolání kvalifikovaného náměstka pro vedení podniku podle živnostenských nebo jiných zvláštních předpisů;

c) předem se vyjadřovat k ustanovení nebo odvolání vedoucích úředníků podniku v rozsahu stanoveném v zakládací listině a k rozhodnutí o jejich osobních věcech;

d) předem se vyjadřovat k udělení nebo odvolání prokury nebo obchodní plné moci;

e) předem se vyjadřovat k právním jednáním, jež vyžadují vyššího schválení (§ 19, odst. 5 zákona);

f) navrhopvat zásady organizace podniku a podnikový (provozní) plán;

g) sestavovat návrh podnikového rozpočtu a účetní závěrky podniku;

h) podávat národnímu výboru výroční zprávu o provozu podniku.

(3) Správce podpisuje za komunální podnik tak, že k vytištěnému nebo kýmkoliv napsanému znění firmy podniku připojí svůj podpis.

§ 33.**Odpovědnost správce.**

(1) Správce komunálního podniku je povinen spravovat podnik s péčí řádného hospodáře. Je osobně odpovědný za řádné a odborné provozování podniku a za zachovávání právních předpisů a příkazů vydaných dohlédacími orgány v rámci jejich působnosti; je povinen řídit se pokyny národního výboru, po případě dohlédacího národního výboru (úřadu). Tím

není dotčena jeho povinnost, vyložit národnímu výboru neprodleně své odchylné stanovisko s náležitým odůvodněním, má-li za to, že usnesení národního výboru ohrožuje nebo poškozuje důležité zájmy komunálního podniku (§ 21, odst. 6 zákona).

(2) Zvláštní osobní odpovědnost, uložená kvalifikovanému náměstku nebo vedoucím úředníkům podniku, nezavazuje správce jeho odpovědnosti za správu podniku; správce však není odpovědný za následky příkazu národního výboru, proti němuž vznesl odpor podle § 21, odst. 6 zákona.

(3) Správce odpovídá podle obecných předpisů za škody způsobené nesplněním svých povinností.

§ 34.**Pracovní poměr správce.**

(1) Pracovní poměr správce komunálního podniku se upravuje soukromoprávní smlouvou, kterou jménem komunálního podniku uzavírá se správcem národní výbor. Ve služební smlouvě budtež upraveny v souhlase s předpisy o státní mzdové politice správcovy požitky, způsob, jakým lze vypovědět pracovní poměr, a případný zákaz provozování výdělečných podniků nebo účasti na něm, po případě též zákaz soutěže po skončení pracovního poměru [§ 47 zákona ze dne 11. července 1934, č. 154 Sb., o pracovním poměru soukromých úředníků, obchodních pomocníků a jiných zaměstnanců v podobném postavení (zákon o soukromých zaměstnancích)].

(2) Správce komunálního podniku slíbí do rukou předsedy národního výboru, že bude svědomitě plnit své povinnosti v souladu se zájmy státu a dotčeného svazku lidové správy. Správce se stává zaměstnancem komunálního podniku dnem, kdy složí slib, pokud již nebyl jeho zaměstnancem.

(3) K ustanovení a odvolání správce komunálního podniku je třeba souhlasu dohlédacího národního výboru (úřadu), který udělí souhlas

a) došlo-li k odvolání správce za okolností, pro které by bylo jinak možno pracovní poměr zrušit předčasně, nebo

b) jde-li o důvod stanovený v pracovní smlouvě, po případě

c) je-li odvolání správce odůvodněno důležitými okolnostmi, které v zájmu úspěšného provozování podniku nepřipouštějí další vykonávání jeho funkce.

Oddíl 5. Sekretariát představenstva komunálních podniků.

§ 35.

(1) Má-li svazek lidové správy více komunálních podniků velkého rozsahu, pro něž bylo zřízeno společné představenstvo, může národní výbor se souhlasem ministerstva vnitra, uděleným v dohodě s ministerstvem financí, zřídit sekretariát tohoto představenstva jako jeho pomocný orgán pro sjednocování činnosti a obstarávání společných věcí komunálních podniků.

(2) Za pomoci sekretariátu obstarává představenstvo zejména tyto úkoly:

1. pečuje o jednotnou personální a sociální politiku komunálních podniků;
2. usměrňuje jejich spolupráci a organizuje jejich vzájemnou pracovní pomoc;
3. pečuje o zachovávání zásad obchodního podnikání komunálních podniků (§ 19. odst. 1 zákona);
4. pečuje o jejich účelnou organizaci;
5. pečuje o uplatnění normalisace a typisace surovin, zařízení, technických pochodů i výrobků a o jiná z hospodárnění v jejich provozu;
6. dbá o účelné hospodaření se zásobami a energií;
7. stanoví zásady pro nákup a prodej komunálními podniky a kontroluje jejich nákupní a prodejní činnost;
8. koordinuje plánování komunálních podniků a dohlíží na plnění jejich plánů a podnikových rozpočtů;
9. zastupuje komunální podniky při kontingenci, přidělování surovin a pracovních sil a rayonování a zadávání zakázek a rozvrhuje kvoty připadající na jednotlivé komunální podniky;
10. vede přehledy o hospodářských výsledcích komunálních podniků a shromažďuje a zpracovává statistické údaje o jejich činnosti;
11. pečuje o řádné vedení podnikového účetnictví;
12. dozírá na provoz komunálních podniků a kontroluje jejich činnost.

(3) Národní výbor uloží jednotlivým komunálním podnikům, aby uvolnily pro službu v sekretariátu potřebné zaměstnance, a rozvrhne na všechny zúčastněné podniky osobní a věcné náklady sekretariátu.

Oddíl 6. Kvalifikovaný náměstek a vedoucí úředníci.

[K § 21, odst. 3, písm. a) a b) zákona.]

§ 36.

(1) Pracovní poměr kvalifikovaného náměstka a vedoucích úředníků komunálního podniku v rozsahu stanoveném v zakládací listině se upravuje soukromoprávními pracovními smlouvami, které s nimi jménem komunálního podniku uzavírá národní výbor po předchozím slyšení správce. V pracovních smlouvách buďtež zejména upraveny jejich požitky, způsob, jakým lze vypovědět pracovní poměr, a případný zákaz provozování výdělečných podniků nebo účasti na něm, po případě též zákaz soutěže po skončení pracovního poměru (§ 47 zák. č. 154/1934 Sb.).

(2) Kvalifikovaný náměstek a vedoucí úředníci jsou podřízeni správci komunálního podniku. Jsou povinni řídit se jeho příkazy a pokyny vztahujícími se k provozu podniku a jsou osobně odpovědní za řádné a odborné splnění uložených úkolů.

(3) Má-li kvalifikovaný náměstek nebo vedoucí úředník za to, že příkaz nebo pokyn udělený správcem je v rozporu s právními předpisy nebo s příkazy národního výboru nebo dohlédacího národního výboru (úřadu) anebo že ohrožuje nebo poškozuje důležité zájmy komunálního podniku, je povinen oznámit to neprodleně správci, a setrvá-li správce na svém příkazu nebo pokynu, bez odkladu sdělit své odchýlné stanovisko národnímu výboru (představenstvu).

(4) Má-li kvalifikovaný náměstek nebo vedoucí úředník za to, že příkaz nebo pokyn národního výboru je v rozporu s právními předpisy nebo s příkazy dohlédacího národního výboru (úřadu) anebo že ohrožuje nebo poškozuje důležité zájmy komunálního podniku, je povinen neprodleně oznámit správci své odchýlné stanovisko. Je pak věcí správce, aby pod vlastní odpovědností uvážil, zda použije svého práva odporovat příkazu nebo pokynu podle ustanovení § 21, odst. 6 zákona.

Část čtvrtá.

**Vykonávání veřejné správy
komunálním podnikem.**

(K § 2. odst. 2 a 3 a k § 19, odst. 4 zákona.)

§ 37.

Komunální podnik jako výkonný správní orgán národního výboru.

(1) Vedle podnikatelské činnosti může národní výbor prostřednictvím komunálního podniku plnit též správní úkoly, zejména správní úkoly veřejné péče, při nichž se nerozhoduje o právech a povinnostech stran, na př. zásobování obce vodou, pohřbívání mrtvol, čištění města, obstarávání veřejné dopravy, provozování nocleháren a ohříváren.

(2) Úlevy a výhody, které podle dosavadních předpisů přísluší národním výborům při provozování podnikatelské činnosti spojené s obstaráváním úkolů veřejné péče (na př. při obstarávání veřejné dopravy), zůstávají nedotčeny i v případech, kdy národní výbor vykonává tyto úkoly prostřednictvím komunálního podniku.

§ 38.

Vybírání poplatků komunálním podnikem.

(1) Vybíral-li místní národní výbor obecní poplatky od osob používajících služeb obecních zařízení, jež se napříště spravují ve formě komunálního podniku, přísluší komunálnímu podniku pokračovat ve vybírání těchto poplatků po dobu platnosti výběrčích pravidel.

(2) Předpis poplatku vydaný komunálním podnikem platí za rozhodnutí národního výboru. O odvolání rozhoduje příslušný nadřízený národní výbor. Odvolání lze podat též u komunálního podniku, jenž poplatek předepsal. Poplatky předepsané komunálním podnikem se vymáhají podle dosavadních předpisů. Vybrané poplatky jsou příjmem komunálního podniku.

(3) Místní národní výbory se mohou usnášet na vybírání poplatků komunálními podniky, při čemž platí obdobně předpisy o obecních poplatcích.

(4) Všeobecné vodné předpisuje a vybírá národní výbor podle dosavadních předpisů, i když zásobování obce vodou obstarává komunálním podnikem; výnos všeobecného vodného však v tom případě odvádí komunálnímu podniku k úhradě nákladů na zřízení a udržování veřejného vodovodu.

Část pátá.

Finanční hospodaření komunálních podniků.

(K § 19, odst. 1 a 3 a § 30, písm. d) zákona.)

§ 39.

Vlastní kapitál komunálního podniku.

Vlastní kapitál komunálního podniku se skládá z kmenového jmění a z rezervního fondu.

§ 40.

Kmenové jmění.

(1) Počáteční kmenové jmění komunálního podniku se rovná rozdílu majetku a pasiv, vykázaných v zahajovací rozvaze podniku.

(2) Ministerstvo vnitra vydá v dohodě s ministerstvem financí, generálním sekretariátem Hospodářské rady a nejvyšším účetním kontrolním úřadem vyhláškou v úředním listě směrnice pro oceňování majetkových a kapitálových složek a o sestavování zahajovací rozvahy.

(3) Kmenové jmění komunálního podniku může být zvýšeno buď vkladem v hotovosti nebo začleněním dalších majetkových složek nebo převzetím pasiv komunálního podniku jiným subjektem.

(4) Kmenové jmění komunálního podniku může být sníženo buď odepsáním ztrát nebo bezúplatným vyloučením majetkových složek.

(5) Kmenové jmění komunálních podniků téhož svazku lidové správy může být též souvztažně sníženo a zvýšeno převodem majetkových nebo kapitálových složek mezi nimi.

§ 41.

Reservní fond.

(1) Reservní fond komunálního podniku se tvoří z přidělů ze zisku až do výše 20% kmenového jmění podle stavu k rozvahovému dni.

(2) Reservní fond slouží k úhradě ztrát.

§ 42.

Financování investic.

(1) K úhradě výdajů na investice použije komunální podnik částek rovnajících se odpisům z investic; nestačí-li tyto prostředky, opatří si podnik prostředky na investice úvěrem, a to výlučně u peněžního ústavu pro poskytování investičního úvěru.

(2) Komunální podnik nesmí použít prostředků, určených k účelům investičním, ani přechodně pro účely jiné.

(3) Ministerstvo financí vydá v dohodě s ministerstvem vnitra vyhláškou v Úředním listě směrnice pro financování investic komunálních podniků.

§ 43.

Financování provozu.

(1) Finanční prostředky pro provozní účely opatřuje si komunální podnik, pokud nevystačí s prostředky vlastními, provozním úvěrem.

(2) Komunální podnik smí být v obchodním spojení pouze s jedním peněžním ústavem poskytujícím provozní úvěry; ministerstvo financí může v dohodě s ministerstvem vnitra povolit výjimku.

(3) Komunální podnik smí bez zvláštního souhlasu národního výboru čerpat provozní úvěr jen do výše stanovené jeho schváleným podnikovým rozpočtem.

(4) Komunální podnik nemá prostředků, určených k provozním účelům, užít na financování investic s výjimkou přechodného financování investic vlastní výroby.

(5) Komunální podnik je povinen co nejvíce používat placení bez hotových a udržovat hotovosti jen v nejnútnejší míře.

(6) Ministerstvo financí vydá v dohodě s ministerstvem vnitra vyhláškou v Úředním listě směrnice pro financování provozu komunálních podniků.

§ 44.

Vyrovňovací příplatky.

(1) Komunálnímu podniku, jímž národní výbor plní také své správní úkoly a jenž za své služby nebo dodávky ve veřejném zájmu požaduje od osob používajících těchto služeb nebo dodávek nižší úplatu, než kolik činí vlastní náklady podniku na ně, hradí národní výbor rozdíl mezi požadovanou úplatou a skutečnými vlastními náklady ve formě vyrovňovacího příplatku. V takovém případě však je třeba schválení dohlédacího národního výboru (úřadu) jak ke stanovení výše požadované úplaty, tak i ke stanovení výše vyrovňovacího příplatku.

(2) Na účet vyrovňovacího příplatku (odstavec 1) poskytuje národní výbor podle svého rozpočtu komunálnímu podniku předem zúčtovatelné zálohy v pravidelných, nejméně čtvrtletních lhůtách.

§ 45.

Zisk.

(1) Zisk komunálního podniku se rozděluje takto:

a) Jednotnému fondu pracujících (§ 24 dekretu presidenta republiky ze dne 24. října

1945, č. 104 Sb., o závodních a podnikových radách, ve znění zákona ze dne 21. července 1948, č. 188 Sb.) se odvede 10%;

b) rezervnímu fondu se přidělí, pokud nečiní již 20% kmenového jmění k rozvahovému dni, podle rozhodnutí národního výboru nejméně 10% a nejvíce 35%;

c) zbytek se použije na vyrovnávací účet (§ 47), po případě, má-li svazek lidové správy jen jediný podnik, přímo pokladně národního výboru.

(2) Rozdělení čistého zisku podle odstavce 1 se provede nejpozději do 14 dnů po schválení účetní závěrky.

§ 46.

Ztráta.

Ztráta za uplynulá období se odepíše na vrub rezervního fondu. Nestačí-li rezervní fond, převede se zbytek ztráty na nový účet. Přesahují-li uvedené ztráty pětinu kmenového jmění, uhradí se částka převyšující tuto pětinu z vyrovnávacího účtu podle § 47. Nelze-li uhradit tuto částku uvedeným způsobem, odepíše se na vrub kmenového jmění. Tím není vyloučeno, aby se národní výbor usnesl i na odpisu celé ztráty na vrub kmenového jmění.

§ 47.

Vyrovňovací účet.

(1) Národní výbor svazku lidové správy, který má více komunálních podniků, vede vyrovnávací účet. Na vyrovnávací účet odvádějí komunální podniky části zisku (§ 45, odst. 1, písm. c)]. Vyrovnávací účet slouží k úhradě částí ztrát oněch podniků téhož svazku lidové správy, které vykázaly v tomtéž účetním roce ztrátu přesahující pětinu kmenového jmění, již nelze uhradit z jejich rezervního fondu (§ 46). Nestačí-li odvedené částky zisku k úplnému uhrazení ztrát převyšujících jednu pětinu kmenového jmění všech ztrátových podniků, rozdělí se tyto částky mezi ně s přihlédnutím k poměru výše jejich ztrát.

(2) Nevyčerpaný zbytek vyrovnávacího účtu se každoročně odvede do pokladny národního výboru jako zisk komunálních podniků.

§ 48.

Podnikové účetnictví komunálních podniků.

(1) Pro vedení podnikového účetnictví komunálních podniků platí ustanovení zákona ze dne 16. května 1946, č. 116 Sb., o jednotné organizaci podnikového účetnictví, a předpisy vydané podle čl. IV, odst. 2 zákona ze dne

20. července 1948, č. 205 Sb., jímž se mění a doplňují předpisy o zatímní úpravě finančního hospodářství svazků lidové správy a některých jiných osob veřejného práva.

(2) Účetní rok komunálních podniků se kryje s rokem kalendářním. Byl-li komunální podnik zřízen během kalendářního roku, končí se první účetní rok koncem tohoto roku.

Část šestá.

Dohled a dozor.

Oddíl 1. Rozdělení dohledu a dozoru.

§ 49.

(1) Komunální podniky podléhají

- a) vnitřnímu dozoru,
- b) instančnímu dohledu a
- c) odbornému dozoru.

(2) Ustanovení zvláštních předpisů o dozoru (na př. předpisů živnostenských, finančních, důchodkových, předpisů železničního práva, předpisů o plánovaném hospodářství, předpisů cenových a předpisů o hospodářské kontrole) zůstávají nedotčena.

Oddíl 2. Vnitřní dozor.

§ 50.

Vnitřní dozor na provoz komunálního podniku [§ 21, odst. 3, písm. f) zákona] provádí národní výbor, a to po případě též představenstvem a za pomoci sekretariátu.

Oddíl 3. Instanční dohled.

(K §§ 28 a 29 zákona.)

§ 51.

Dohlédací národní výbory
(úřady).

(K § 7, odst. 1 zákona.)

(1) Instanční dohled na komunální podniky vykonávají dohlédací národní výbory (úřady).

(2) Dohlédacím národním výborem první stolice je pro komunální podnik národní výbor bezprostředně nadřízený národnímu výboru dotčeného svazku lidové správy; u společného komunálního podniku národní výbor (úřad) nejbližše společně nadřízeny všem zúčastněným národním výborům; u krajských komunálních podniků ministerstvo vnitra. Nejvyšším úřadem dohlédacím je vždy ministerstvo vnitra, které postupuje, pokud jde o hospodaření

komunálních podniků, v dohodě s ministerstvem financí.

§ 52.

Úkoly dohledu.

Dohlédacím národním výborům (úřadům) náleží pečovat, aby komunální podniky řádně plnily své úkoly, a dbáti o to, aby řádně hospodařily (§ 28 zákona).

§ 53.

Všeobecné prostředky dohledu.

(1) K řádnému provádění dohledu mohou dohlédací národní výbory (úřady) konat u komunálních podniků revize a při tom je kontrolovat po všech stránkách podnikové činnosti. Dohlédací orgány jsou k tomu účelu oprávněny nahlížet do všech písemností a knih podniku, vstupovat do jeho prostor, žádat vysvětlivky a účastnit se bez hlasovacího práva porad a schůzí představenstva, po případě schůzí národního výboru, v nichž se projednávají věci komunálních podniků.

(2) Dohlédací národní výbor (úřad) nařídí komunálnímu podniku, aby odstranil shledanou závadu, a oznámí to dotčenému národnímu výboru. Nevyhoví-li komunální podnik danému nařízení ve stanovené lhůtě, dá dohlédací národní výbor (úřad) nařízené opatření provést na jeho útraty a nebezpečí.

(3) Dohlédací národní výbor (úřad) může uložit komunálnímu podniku, aby podal žalobu o náhradu škody způsobené správcem komunálního podniku.

(4) Dohlédací národní výbor (úřad) může uložit národnímu výboru, aby odvolal člena představenstva národním výborem zvoleného, nebo aby odvolal správce komunálního podniku, kvalifikovaného náměstka nebo vedoucího úředníka, jestliže při výkonu své funkce hrubě porušil právní předpisy nebo příkazy dohlédacího národního výboru (úřadu) nebo vážně ohrozil či poškodil důležité zájmy komunálního podniku. Správce komunálního podniku, kvalifikovaný náměstek, po případě vedoucí úředník, nemůže být odvolán pro jednání nebo opominutí, kterým plnil daný příkaz nebo pokyn, jestliže použil svého práva odporu (§ 21, odst. 6 zákona, § 36, odst. 3 a 4). Nevyhoví-li národní výbor danému příkazu v stanovené lhůtě, provede dohlédací národní výbor (úřad) sám toto odvolání.

(5) Dohlédací národní výbor (úřad) může odvolat člena představenstva zvoleného zaměstnancí, jestliže při výkonu své funkce hrubě porušil právní předpisy nebo příkazy dohlédacího

ciho národního výboru (úřadu) nebo vážně ohrozil či poškodil důležité zájmy komunálního podniku.

(6) Neučiní-li národní výbor jiné opatření nutné k vedení správy komunálního podniku, může je učiniti dohlédací národní výbor (úřad).

(7) Oprávnění, která přísluší dohlédacímu národnímu výboru první stolice, přísluší také vyššímu dohlédacímu národnímu výboru (úřadu). Má-li vyšší dohlédací národní výbor (úřad) za to, že nižší dohlédací národní výbor měl použít některého z oprávnění uvedených v odstavcích 1 až 6 a že zanedbal tak učinit, učiní toto opatření sám.

(8) Z rozhodnutí a opatření dohlédacího národního výboru mohou se odvolat: osoba, které se příkaz přímo týká, komunální podnik a národní výbor. Jde-li o společný komunální podnik, může se z příkazu odvolat též představenstvo a každý ze zúčastněných národních výborů.

§ 54.

Zvláštní prostředky dohledu.

Vedle všeobecných prostředků dohledu (§ 53) přísluší dohlédacím národním výborům (úřadům) součinnost při zřizování komunálních podniků (§§ 7, 8, 9 a 17 zákona), při jejich hospodaření (§§ 19 a 21 zákona), při ustanovování a odvolávání správce (§ 20 zákona) a při jejich zrušování (§ 24 zákona) i likvidaci (§§ 25 a 27 zákona).

§ 55.

Zastupování zájmů.

Ministerstvo vnitra jako nejvyšší úřad dohlédací je povoláno k tomu, aby zastupovalo společné zájmy komunálních podniků. Při tom se může ministerstvo vnitra dát zastupovat jinými úřady nebo orgány.

§ 56.

Organisace dohledu.

(1) Ministerstvu vnitra náleží dbát o to, aby dohled nad komunálními podniky byl prováděn soustavně, úsporně a účinně. Může k tomu účelu dávat podřízeným dohlédacím národním výborům závazné pokyny a příkazy.

(2) Ministerstvo vnitra používá služeb nižších dohlédacích národních výborů též při obstarávání poradenské, evidenční a revisní služby, pomoci při zřizování komunálních podniků, sledování jejich rozvoje a zprostředkování zkušeností (§ 29 zákona).

§ 57

Náklady dohledu.

(1) Všeobecné náklady spojené s vykonáváním dohledu hradí dohlédací národní výbor (úřad) ze svých rozpočtových prostředků.

(2) Náklady spojené s prováděním revisí hradí zpravidla dohlédací národní výbor (úřad), může však uložit komunálnímu podniku povinnost nahradit náklad vzniklý provedením revisí, zjistí-li při ní nesprávnosti nebo nepořádky v hospodářství, a to bez újmy jeho práva postihu proti osobám, jež tyto nesprávnosti nebo nepořádky zavinily.

Oddíl 4. Odborný dozor.

(K § 15 zákona.)

§ 58.

Vymezení odborného dozoru.

Odborným dozorem podle tohoto nařízení se rozumí dozor vykonávaný nad komunálními podniky příslušnými ústředními (oblastními) orgány zřízenými podle předpisů o znárodnění, po případě obdobný dozor vykonávaný příslušným ministerstvem v případech, kde takové orgány podle předpisů o znárodnění zřízeny nebyly (dále jen „dozorčí orgány“). Příslušné ministerstvo může v takových případech pověřit prováděním odborného dozoru též jiné orgány.

§ 59.

Úkoly odborného dozoru.

(1) Odborný dozor má za účel zabezpečit, aby hospodářská činnost komunálních podniků byla vedena v souladu s hospodářskou činností národních podniků v témž oboru podnikání. Odborným dozorem se zabezpečuje zejména zachovávání předpisů

1. o plánování,
2. o získávání pracovních sil, o jejich použití a o stanovení obsahu pracovních smluv,
3. o hospodaření se zásobami a energií,
4. o hospodářském využití provozních prostředků,
5. o tvoření a zachovávání cen.

(2) V rámci odborného dozoru se komunálním podnikům umožňuje používat služeb, jež ústřední (oblastní) orgány zřízené podle předpisů o znárodnění poskytují podřízeným národním podnikům v dotčeném oboru hospodářského podnikání, jako na př. služeb směřujících k zhospořádání provozu výzkumnictvím, normalisací, typisací, sjednocením technických

a obchodních předpisů, statistickým šetřením a účelnou politikou investiční.

(3) Předmětem odborného dozoru není vnitřní správa komunálních podniků ani nakládání s jejich hospodářskými výtěžky.

§ 60.

Prostředky odborného dozoru.

(1) Dozorčí orgány vykonávají v součinnosti s ministerstvem vnitra plánovací práce pro komunální podniky v rámci příprav jednotného hospodářského plánu.

(2) K řádnému provádění odborného dozoru mohou dozorčí orgány konat u komunálních podniků revize a při tom je kontrolovat po všech stránkách podnikové činnosti, pokud je to nutné k dosažení účelu odborného dozoru. Ustanovení § 53, odst. 1, věty druhé platí obdobně. O výsledcích revisí podává dozorčí orgán zprávu komunálnímu podniku, dotčenému národnímu výboru, dohlédacímu národnímu výboru (úřadu) a svému nadřízenému orgánu (úřadu) odborného dozoru.

(3) Orgán odborného dozoru nemůže dávat komunálnímu podniku ani dotčenému národnímu výboru příkazy a pokyny ani nemůže v komunálním podniku činit přímo iakákoli opatření.

(4) Shledá-li orgán odborného dozoru, že se v provozu komunálního podniku porušují právní předpisy, pokusí se přímým jednáním se správcem komunálního podniku, po případě s národním výborem o to, aby závada byla odstraněna. Nemá-li toto jednání výsledku, oznámí případ dohlédacímu národnímu výboru (úřadu) se žádostí, aby zjednal nápravu. Nehodlá-li dohlédací národní výbor z podnětu této zprávy zakročit, je povinen ode dne zjištění do 30 dnů oznámit věc ministerstvu vnitra, které rozhodne v dohodě s příslušným ministerstvem, zda se má učiniti opatření a jaké.

(5) Ustanovení odstavce 4 platí obdobně, má-li orgán odborného dozoru za to, že by komunální podnik měl v zájmu některého z cílů sledovaných odborným dozorem učinit ve svém provozu určité opatření.

§ 61.

Náklady odborného dozoru.

Komunální podniky přispívají na náklady odborného dozoru, pokud není vykonáván přímo státními orgány. Výši těchto příspěvků a způsob jejich placení stanoví ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem financí a příslušným ministerstvem. Za služby zvláště objednané platí komunální podniky náhradu v téže výši jako národní podniky.

Část sedmá.

Závěrečná ustanovení.

§ 62.

Účinnost zákona.

(K § 34, odst. 1 zákona.)

Zákon č. 199/1948 Sb. nabývá účinnosti dnem vyhlášení tohoto nařízení.

§ 63.

Účinnost nařízení a jeho provedení.

Toto nařízení nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou je ministři vnitra a financí v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Zápotocký v. r.

Nosek v. r.

Dr. Dolanský v. r.